

รูปแบบปัจจัยขับเคลื่อนการพัฒนาจังหวัดในประเทศไทย

Patterns of Driving Factors Contributing to Provincial Development in Thailand

อัฐิพล พรสิทธิ์¹

Attatipon Pronsit¹

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า รูปแบบกลางของปัจจัยขับเคลื่อนการพัฒนาจังหวัด ณ ระดับนัยสำคัญสำคัญ 0.05 ประกอบไปด้วย องค์ประกอบที่สำคัญ 1) ปัจจัยขับเคลื่อนที่มีความสัมพันธ์ทางตรง ประกอบไปด้วย 4 ปัจจัยขับเคลื่อน ได้แก่ ทุนด้านการเงิน (47.6%) ทุนด้านบุคลากร (28.6%) การบริการที่ผลิตเพื่อการพาณิชย์ (2.5%) และรัฐสวัสดิการ (2.3%) 2) ปัจจัยขับเคลื่อนควบคุม และมีความสัมพันธ์ทางอ้อม ประกอบไปด้วย 3 ปัจจัยขับเคลื่อน ได้แก่ การสวัสดิการสังคมที่ปราศจากรัฐสวัสดิการ (7.4%) ตัวสินค้าที่ผลิตเพื่อใช้และขาย (0.8%) ทุนด้านวัสดุอุปกรณ์ (0.1%) 3) รูปแบบภาคีการพัฒนาและกระบวนการ (10.9%) 4) ตัวแปรตาม ดัชนีรายได้ต่อคนต่อปีของประชากร มีที่มาจาก การรวมกันของข้อมูลจาก 3 ส่วน และแต่ละส่วน มีส่วนการนำไปใช้จริงคือ รายได้ต่อคนต่อปีของประชากร (-0.766) สมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (0.821) และเส้นแห่งความยากจนหรือประชาชนมีการประกอบอาชีพ และมีรายได้พอเพียง (0.675) ส่วนการแบ่งกลุ่มจังหวัดใหม่เพื่อผ่านการวิเคราะห์ไปสู่การค้นหารูปแบบเฉพาะของปัจจัยการพัฒนาในแต่ละจังหวัดนั้น พบกลุ่มจังหวัดใหม่ แบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มจังหวัดหลัก (กลุ่มจังหวัดที่เป็นศูนย์ปฏิบัติการกลุ่มจังหวัด) จำนวน 18 จังหวัด กลุ่มจังหวัดรอง (กลุ่มจังหวัดย่อยที่เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มจังหวัด ไม่เป็นจังหวัดที่เป็นศูนย์ปฏิบัติการกลุ่มจังหวัด) จำนวน 33 จังหวัด กลุ่มจังหวัดชายแดน (ไม่รวมกลุ่มจังหวัดหลัก) จำนวน 24 จังหวัด และกลุ่มศูนย์กลางการพัฒนา มีเพียงกรุงเทพมหานคร จังหวัดเดียวเท่านั้น

คำสำคัญ : รูปแบบปัจจัยขับเคลื่อน, การพัฒนาจังหวัด

Abstract

The summary of hypothesis testing are the model driven development of the province in a significant level 0.05 there are important elements 1) Driven with direct relationships include 4 factors are financial capital (47.6%), human capital (28.6%), services to commercial production (2.5%) and commonwealth (2.3%) 2) Driven control and indirect relationships among the 3 factors are the social welfare without commonwealth (7.4%) the products manufactured for use and sale (0.8%) Materials and capital equipment (0.1%) 3) The party model development and process (10.9%) 4) The variable index income per capita of the population

¹ สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ 50230

¹ Department of Administrative Development Program, North-Chiang Mai University, Chiang Mai Province 50230

E-mail: attatipon_nuy@hotmail.com

Received: 30 March 2013; Accepted: 25 December 2013

are derived from a combination of data from 3 section and each segment is proportional to its actual use are income per capita of the population (-0.766) coefficient of inequality (0.821) and the poverty line or people have to work and earn enough (0.675) and segmentation the new province through analysis to search for a specific pattern of individual factors in the development of the province found the new provinces divided into 4 groups are main clusters (Clusters are operations center) 18 provinces, second clusters (Minor clusters are one part of clusters not operations center) 33 provinces, border clusters (Without main clusters) 24 provinces and development center clusters just only Bangkok.

Keywords: Patterns of driving factors, Contributing development

บทนำ

ข้อมูลสถิติที่เกิดขึ้นของจังหวัดในรอบหนึ่งปีนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ ประจำจังหวัด และภาคธุรกิจเอกชน จะใช้เป็นฐานข้อมูลแสดงสถานะภาพ ทุนของจังหวัดที่มีอยู่ และใช้เป็นวัตถุดิบเพื่อวางแผนและดำเนินโครงการตามแผนพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนาธุรกิจ พร้อมใช้ข้อมูลสถิติรายได้ต่อคนต่อปีของประชากรวัดความสำเร็จของการพัฒนาจังหวัดเป็นหลัก ถือเป็นข้อตกลงร่วมกันโดยให้ประชาชนทุกคนในจังหวัดมีรายได้เฉลี่ยเท่ากัน เช่น จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในปี พ.ศ. 2549 ประชาชนมีรายได้ต่อคนต่อปีของประชากรเฉลี่ยอยู่ที่ 38,978 บาทต่อคน จึงถือได้ว่า คนทุกคน ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยเฉพาะในปี พ.ศ.2549 จะมีรายได้ประมาณคนละ 38,978 บาท [1] เมื่อแต่ละจังหวัดมีมูลค่าที่สามารถวัดได้เป็นตัวแทนในลักษณะเดียวกันอย่างเป็นทางการ จึงทำให้ง่ายต่อการเปรียบเทียบมูลค่าดังกล่าว ระหว่างจังหวัดกับจังหวัดหรือเปรียบเทียบร่วมกันในทุกจังหวัดทั้งหมด จนรวมไปถึงการนำมูลค่าของทุกจังหวัดมาจัดเรียงลำดับจากจังหวัดที่มีรายได้ต่อคนต่อปีของประชากร ในระดับสูงที่สุดไปหาน้อยที่สุด ถือเป็นการแสดงผลความสำเร็จส่วนหนึ่งในการปฏิบัติงานของรัฐบาลต่อประชาชน

สรุปแล้ว จะพบว่า ปัจจัยขับเคลื่อนการพัฒนา (ข้อมูลสถิติ อันเป็นฐานข้อมูลแสดงสถานะภาพทุนวัตถุดิบของจังหวัดต่าง ๆ) จะเป็นตัวแปรต้นในลำดับที่ 1 ส่วนรูปแบบภาคการพัฒนาระบบการ จะเป็นตัวแปรต้น ในลำดับที่ 2 ซึ่งส่งผลต่อตัวแปรตามรายได้ต่อคนต่อปีของประชากรในจังหวัด แต่ในความเป็นจริง

แล้ว ประชาชนทุกคนจะมีรายได้ที่แตกต่างกันกระจายกันไป โดยมีปัจจัยแวดล้อมที่ต่างกันเป็นตัวผันแปรจึงเป็นข้อขัดแย้ง เชิงประจักษ์ที่ทำให้รายได้ต่อคนต่อปีของประชากร ขาดความน่าเชื่อถือในการเป็นตัวแปรที่เป็นตัวแทนที่ดีของรายได้เฉลี่ยของประชาชนในทุกจังหวัด เมื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์หาคำตอบเพื่อวางแผนที่จะเลือกมากกว่าที่กล่าวมาแล้ว วันรักษ์ มิ่งมณีนาคนิ เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาด้วยการใช้ตัวแปรเส้นแห่งความยากจน และตัวแปรสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคร่วมกับตัวแปรรายได้ต่อคนต่อปีของประชากร พร้อมกัน ทั้ง 3 ตัวแปร [2] ประกอบกับในปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศได้ถูกพัฒนาอย่างรวดเร็ว กลาย วาณิชชัยบัญชา เสนอแนวทางการรวมตัวแปรหลายตัวเพื่อสร้างตัวแปรใหม่เพียงหนึ่งตัว โดยการใช้สถิติขั้นสูงผ่านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัย โดยนำทั้ง 3 ตัวแปร มาคำนวณร่วมกัน เกิดผลลัพธ์ และเป็นมูลค่าผลรวมใหม่เพียงค่าเดียว ซึ่งเป็นตัวแปรใหม่ และเป็นตัวแทนที่ดีที่สุดของทั้ง 3 ตัวแปร และชื่อตัวแปรใหม่ที่รายได้ต่อคนต่อปีของประชากร (เดิม) ว่า “ดัชนีรายได้ต่อคนต่อปีของประชากร (ตามลักษณะสภาพเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่)” [3]

จากผลการวิเคราะห์ ค้นคว้า รวบรวมของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เกี่ยวกับข้อมูลสถิติในรอบ 100 ปี ที่ผ่านมา และแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ พบว่า ประเทศไทยในปัจจุบัน จัดแบ่งข้อมูลสถิติออกเป็น 5 กลุ่มใหญ่ ๆ (เศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ข้อมูลเฉพาะด้าน และข้อมูลอุบัติใหม่) อันนำไปสู่การแยกย่อยข้อมูลของประเทศออกเป็น 21 ประเภท และข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน-

จปฐ. [4] (เพราะมุ่งเน้นข้อมูลที่เกิดขึ้นในแต่ละจังหวัด) รวมเป็น 22 ประเภท ผู้วิจัยได้รวบรวมตามความคล้ายจากหลักและทฤษฎีต่างๆ จึงแบ่งย่อยรวมเป็น 103 ตัววัดย่อยใหม่ ซึ่งครอบคลุมและสอดคล้องกับการแบ่งสถิติข้อมูลของ 1) ธนาคารโลก 2) ภาพรวมกลุ่มประเทศทางสหภาพยุโรป 3) อังกฤษ 4) ออสเตรเลีย 5) นิวซีแลนด์ 6) แคนาดา 7) สิงคโปร์ 8) ญี่ปุ่น และ 9) เกาหลี [5] โดยแต่ละประเทศจะคล้ายกันในบางเรื่อง และจะแตกต่างกันในบางเรื่อง แต่สำหรับประเทศไทยนั้นกลับมีปริมาณครอบคลุมทั้งหมดเกือบทุกเรื่องจึงเป็นการยากในการค้นหาตัวแปรอิสระ ที่เหมาะสมในเบื้องต้น การวิเคราะห์ครั้งนี้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องนำหลักการจำแนกตัวแปรมาช่วยพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพในการศึกษาค้นคว้ากันต่อไป

จากการศึกษาและค้นคว้าตามแนวคิดของ วิชิต อุ๋อัน [6] สามารถแยกกระบวนการจำแนกตัวแปรได้เป็น 2 วิธี กล่าวคือ วิธีที่ 1) จำแนกตัวแปรจากการใช้เกณฑ์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องซึ่งประกอบไปด้วย ทฤษฎีหลัก ทฤษฎีสนับสนุน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการใช้ระบบผู้เชี่ยวชาญลงความเห็นเป็นลำดับถัดมา วิธีที่ 2) จำแนกตัวแปรจากการใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัยตามองค์ประกอบ ในการวิจัยครั้งนี้จะใช้ทั้ง 2 วิธีการเพื่อนำมาค้นหา และสร้างเป็นปัจจัยขับเคลื่อนในตัวแปรอิสระ ลำดับที่ 1 เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1.1 ทุนด้านการเงิน ตามเกณฑ์หลักการบัญชี บดุล ของ เพชร ชุมทรัพย์ [7] และเกณฑ์การจัดทำบัญชีครัวเรือนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร [8] จะแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ 1) ทรัพย์สิน 2) ค่าใช้จ่าย และหนี้สิน 3) การลงทุนหรือส่วนของเจ้าของ

1.2 ทุนด้านบุคลากร ตามเกณฑ์หลักการทางเศรษฐศาสตร์ ของ วันรักษ์ มิ่งมณีนาคนิ ที่ศึกษาเกี่ยวกับการที่ประชาชนและสังคม เลือกใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอันมีอยู่จำกัด เพื่อการผลิตสินค้าและบริการให้ได้ประโยชน์สูงสุด สามารถสนองความต้องการอันไม่จำกัด จะแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ 1) บุคคล 2) กลุ่มบุคคลในสังคมเป็นองค์การหรือการรวมกลุ่ม 3) ครัวเรือน

1.3 ทุนด้านวัสดุและอุปกรณ์ ตามเกณฑ์แนวคิดขั้นพื้นฐานด้านกายภาพต่าง ๆ ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน แบ่งเป็น 3 กลุ่มได้แก่ 1) ภูมิประเทศและสิ่งก่อสร้าง 2) ภูมิสังคม 3) ภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม [9]

1.4 ตัวสินค้าที่ผลิต (เพื่อใช้และขาย) ตามเกณฑ์สาขาการจัดทำผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ สินค้า 1) ภาคเกษตร 2) ภาคการประมงปศุสัตว์ 3) ภาคอุตสาหกรรม

1.5 การบริการที่ผลิต (เพื่อการพาณิชย์) ตามเกณฑ์สาขาการจัดทำผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ บริการ 1) ทางขนส่ง 2) ทางการเงิน 3) ขั้นพื้นฐาน [10]

1.6 การจัดรัฐสวัสดิการสังคม ตามเกณฑ์การดูแลองค์การอย่างเป็นระบบตามหลักการบริหารภาครัฐแนวใหม่ เรื่อง เกณฑ์การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชน และรวมไปถึงการประกันสังคม และการประกันชีวิตด้วย [11] เป็นไปตามเกณฑ์สาขาการจัดทำผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ รวมแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม คือ 1) รัฐสวัสดิการ 2) กองทุนประกันสังคม 3) การประกันชีวิต

ส่วนตัวแปรอิสระ ลำดับที่ 2 รูปแบบภาคีการพัฒนาและกระบวนการ กิจกรรมแผนงานโครงการ เหล่านั้นจะถูกจำกัดภายใต้นโยบายของประเทศกลุ่มจังหวัด และจังหวัด โดยต้องเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับและกฎหมาย ล้วนแล้วแต่เป็นขั้นตอนวิธีการจัดการผลิต และนำผลผลิตมาทำการตลาดเพื่อการขาย ซึ่งอยู่นอกเหนือขอบเขตการวิจัย จึงไม่ดำเนินการวิเคราะห์ในครั้ง นี้ แต่จะกล่าวเป็นส่วนประกอบในรูปแบบปัจจัยขับเคลื่อนการพัฒนาจังหวัด ที่ค้นหาเท่านั้น

ส่วนตัวแปรตาม ดัชนีรายได้ต่อคนต่อปี ตามลักษณะสภาพเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่ที่จะประกอบไปด้วย ตัววัดหลัก คือ รายได้ต่อคนต่อปีของประชากร,

ความยากจนแบบสัมบูรณ์หรือเส้นแห่งความยากจน ซึ่งปัจจุบัน ตามลักษณะสังคมไทยคือ การที่ประชาชนมีการประกอบอาชีพและมีรายได้เพียงพอ ต่อการดำรงชีวิต 23,000 บาทต่อปีและความยากจนแบบสัมพัทธ์หรือค่าสัมประสิทธิ์จีนิ [12]

สรุปได้ว่า ปัญหาการวิจัยที่สนใจ คือ ถ้านำกลุ่มตัวแปรอิสระ มาทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติต่อตัวแปรตามแล้ว จะค้นพบรูปแบบปัจจัยขับเคลื่อนที่ส่งผลต่อการพัฒนาจังหวัดโดยมุ่งเน้นดัชนีรายได้ต่อคนต่อปี (ตามลักษณะสภาพเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่) ซึ่งประกอบไปด้วย รูปแบบกลางของการพัฒนาจังหวัดในประเทศไทย และรูปแบบการพัฒนาเฉพาะของแต่ละจังหวัดทั่วประเทศหรือไม่ และถ้าพบแล้วจะมีความสัมพันธ์ที่เหมาะสมหรือไม่ ในระดับใด? และสามารถนำไปเสนอแนะจังหวัดและส่วนที่เกี่ยวข้องในการบริหารการพัฒนาจังหวัดและประเทศอย่างไรบ้าง นำไปสู่การตั้งวัตถุประสงค์ในการวิจัยตามปัญหาการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาแบบปัจจัยขับเคลื่อน ที่ส่งผลต่อการพัฒนาจังหวัดโดยมุ่งเน้นดัชนีรายได้ต่อคนต่อปี (ตามลักษณะสภาพเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่) จะประกอบไปด้วย รูปแบบกลางของการพัฒนาจังหวัดในประเทศไทย และรูปแบบการพัฒนาเฉพาะของแต่ละจังหวัดทั่วประเทศ (76 จังหวัด ไม่รวมจังหวัดบึงกาฬ)

2. ดำเนินการสรุปผล พร้อมขอเสนอแนะเผยแพร่ให้แต่ละจังหวัดทราบ (และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง) เพื่อจังหวัดจะได้นำสรุปผลการวิจัยไปใช้ประกอบการพัฒนาจังหวัด (และประเทศ) ต่อไป

วัตถุประสงค์และวิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการศึกษาทุกจังหวัด (ลักษณะสำมะโน จึงไม่ได้สุ่มตัวอย่าง) ข้อมูลหลักจะมีจำนวนมาก เพราะเป็นสถิติของทางราชการที่มาจาก 2 แหล่ง ได้แก่ ข้อมูลของสำนักงานสถิติจังหวัด สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และสำนักงานพัฒนาชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. วิเคราะห์เอกสารข้อมูลในสมุดรายงานสถิติจังหวัดทุกจังหวัด และข้อมูลในรายงานความจำเป็นพื้นฐานของครัวเรือน (ปี พ.ศ.2551) รวม 103 ตัววัดย่อย 234 หน่วยข้อมูล 76 จังหวัด รวม 17,784 หน่วยข้อมูล ด้วยการดาวน์โหลดข้อมูลผ่านเว็บไซต์จังหวัดกรณีไม่พบข้อมูลจะติดต่อขอข้อมูลโดยตรงกับสำนักงานสถิติจังหวัดและสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนั้น ๆ ทางอีเมลและทางโทรศัพท์

2. วิเคราะห์จากบทสรุปข้อมูลของแต่ละจังหวัดจากเว็บไซต์จังหวัดทุกจังหวัด เพื่อประกอบการอภิปรายผลการวิจัย

การใช้สถิติในการทดสอบ จะแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนแรก สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์ของความแปรผัน

ส่วนที่สอง สถิติอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเส้นด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน การวิเคราะห์กลุ่มปัจจัยการวิเคราะห์ความถดถอย เช่น การวิเคราะห์ความถดถอยแบบถ่วงน้ำหนัก การวิเคราะห์ความถดถอย เทคนิคแบบปกติ แบบขั้นตอน แบบเชิงชั้น แบบเชิงบริบท และแบบพหุระดับการวิเคราะห์การถดถอยยกกำลังสองต่ำสุดแบบสองชั้น การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นตรง การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นโค้ง และการวิเคราะห์การถดถอยที่ไม่เชิงเส้น ได้แก่ การแปลงสมการถดถอยไม่เชิงเส้นให้อยู่ในรูปเชิงเส้น และการประมาณค่าเริ่มต้น การวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์ หรือการวิเคราะห์เชิงสาเหตุ และการจำแนกกลุ่มตัวแปร โดยก่อนใช้เครื่องมือทุกชนิดจะดำเนินการทดสอบเงื่อนไขการใช้ก่อน เพื่อจะได้ไม่เกิดความผิดพลาดในการวิเคราะห์ผลในลำดับถัดไป [13]

ผลการวิจัย

ตัววัดหลัก รัฐสวัสดิการ ซึ่งเดิมเป็นส่วนหนึ่งของปัจจัยขับเคลื่อนการสวัสดิการสังคมนั้น ได้ค้นพบจากเทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัย และการวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์ พบว่า แท้ที่จริงแล้วเป็นปัจจัยขับเคลื่อนจังหวัดในลำดับที่ 1.7 ณ ระดับความเชื่อมั่น

95% ทำให้รูปแบบกลางของปัจจัยขับเคลื่อน การพัฒนา จังหวัด ณ ระดับความเชื่อมั่นเดียวกัน จะประกอบไปด้วย องค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1) ตัวแปรอิสระลำดับที่ 1 ที่เป็น ปัจจัยขับเคลื่อนที่มีความสัมพันธ์ทางตรง (%) ประกอบไปด้วย 4 ปัจจัย พร้อมค่าน้ำหนักสัดส่วนในการนำไปใช้จริงของข้อมูลต่าง ๆ (หน่วย) ที่รวมกันในแต่ละปัจจัย ได้แก่

1.1) ทุนด้านการเงิน (48.1%) มีที่มาจากการรวมกันของข้อมูลจาก 3 ส่วน และแต่ละส่วนมีสัดส่วนการนำไปใช้จริง คือ ข้อมูลทรัพย์สิน (0.928), ข้อมูลค่าใช้จ่ายและหนี้สิน (0.883) และข้อมูลการจัดการและการลงทุน (0.915)

1.2) ทุนด้านบุคลากร (28.3%) มีที่มาจากการรวมกันของข้อมูลจาก 3 ส่วน และแต่ละส่วนมีสัดส่วนการนำไปใช้จริง คือ ข้อมูลบุคคล (0.989), ข้อมูลครัวเรือน (0.978) และข้อมูลการรวมกลุ่ม (0.989)

1.3) การบริการที่ผลิตเพื่อการพาณิชย์ (2.3%) มีที่มาจากจากการรวมกันของข้อมูลรวม 4 ส่วน และแต่ละส่วนมีสัดส่วนการนำไปใช้จริง คือ ข้อมูลบริการขนส่ง กลุ่มที่ 1 (0.702) และกลุ่มที่ 3 (0.703), ข้อมูลบริการทางการเงิน (0.848) และข้อมูลบริการขั้นพื้นฐาน (0.939)

1.4) รัฐสวัสดิการ (2.2% มีที่มาจากจากการรวมกันของข้อมูลรวม 6 ส่วน และแต่ละส่วนมีสัดส่วนการนำไปใช้จริง คือ ข้อมูลการใช้บริการจากสถานบริการสาธารณสุข (0.514), ข้อมูลคดีที่เกิดและคดีที่จับกุมได้ของคดีอาญาที่น่าสนใจ (0.904), ข้อมูลผู้ต้องหาของคดีอาญาที่น่าสนใจ (0.756), ข้อมูลอุบัติเหตุการจราจรทางบก (0.743), ข้อมูลการบริการประปา (0.631) และข้อมูลสุขภาพดี และประชาชนมีสุขภาพอนามัยดี (0.165) ซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไป

2) ตัวแปรอิสระลำดับที่ 1 ที่เป็นปัจจัยขับเคลื่อนควบคุม (ตัวแปรอิสระที่ไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 แต่ต้องนำเข้าสู่การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ร่วมกัน เพราะต้องการควบคุมเพื่อทดสอบ) และมีความสัมพันธ์ทางอ้อมกับดัชนีรายได้ต่อ

คนต่อปี ของประชากร (%) ประกอบไปด้วย 3 ปัจจัย พร้อมค่าน้ำหนักสัดส่วนในการนำไปใช้จริงของข้อมูลต่าง ๆ (หน่วย) ที่รวมกันในแต่ละปัจจัย ได้แก่

2.1) การสวัสดิการสังคม ที่ปราศจากรัฐสวัสดิการ (4.3%) มีที่มาจากจากการรวมกันของข้อมูลจาก 2 ส่วน และแต่ละส่วนมีสัดส่วนการนำไปใช้จริง คือ ข้อมูลกองทุนประกันสังคม (0.952) และข้อมูลการประกันชีวิต (0.941)

2.2) ทุนด้านวัสดุอุปกรณ์ (3.4%) มีที่มาจากจากการรวมกันของข้อมูลจาก 4 ส่วน และแต่ละส่วนมีสัดส่วนการนำไปใช้จริง คือ ข้อมูลภูมิประเทศและสิ่งก่อสร้าง กลุ่มที่ 1 (0.952), ข้อมูลภูมิสังคม (0.467), ข้อมูลภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม กลุ่มที่ 1 (0.915) และกลุ่มที่ 2 (-0.302) (กลุ่มต่าง ๆ วิเคราะห์ได้จากการใช้เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปร Factor Analysis)

2.3) ตัวสินค้าที่ผลิตเพื่อใช้และขาย (0.5%) มีที่มาจากจากการรวมกันของข้อมูลจาก 3 ส่วน และแต่ละส่วนมีสัดส่วนการนำไปใช้จริง คือ ข้อมูลสินค้าภาคการเกษตร (0.686), ข้อมูลสินค้าภาคการปศุสัตว์และการประมง (0.705) และข้อมูลสินค้าภาคอุตสาหกรรม (0.676)

3) ตัวแปรอิสระ ลำดับที่ 2 รูปแบบภาคีการพัฒนาและกระบวนการ (10.9%) ซึ่งเป็นส่วนเหลือจากปัจจัยขับเคลื่อนทุกตัวจากภาพรวมที่ 100%

4) ตัวแปรตาม ดัชนีรายได้ต่อคนต่อปีของประชากร มีที่มาจากจากการรวมกันของข้อมูลจาก 3 ส่วน และแต่ละส่วนมีสัดส่วนการนำไปใช้จริง คือ รายได้ต่อคนต่อปีของประชากร (-0.766) (ค่าติดลบเป็นเกณฑ์สัดส่วนที่คำนวณจากข้อมูลจริงตามเทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปร ในรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์ผกผันกันต่อสองส่วนที่เหลือ), สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (0.821) และเส้นแห่งความยากจน (0.675)

- จากการวิเคราะห์กลุ่มจังหวัดใหม่ เพื่อค้นหารูปแบบเฉพาะของปัจจัยขับเคลื่อนการพัฒนาในแต่ละจังหวัดของประเทศไทย โดยใช้ทฤษฎีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) แบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม และทดสอบด้วย การจำแนกกลุ่ม

ตัวแปรโดยใช้เทคนิค Cluster Analysis ในแบบ Hierarchical Cluster ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มที่ 1 รูปแบบเฉพาะของปัจจัยขับเคลื่อน การพัฒนาจังหวัดของกลุ่มจังหวัดหลัก ณ ระดับ ความเชื่อมั่น 95% รวม 14 จังหวัด ประกอบไปด้วย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, ลพบุรี, ฉะเชิงเทรา, นครปฐม, เพชรบุรี, สุราษฎร์ธานี, ภูเก็ต, สงขลา, ชลบุรี, อุตรดิตถ์, สกลนคร, ขอนแก่น, อุบลราชธานี, นครราชสีมา, เชียงใหม่, เชียงราย, พิษณุโลก และนครสวรรค์ ทุกจังหวัดจะมีองค์ประกอบ ความสัมพันธ์ (%) ที่สำคัญเหมือนกัน ดังนี้

1.1) ปัจจัยขับเคลื่อนที่มีความสัมพันธ์ ทางตรง มีเพียงปัจจัยเดียวเท่านั้น คือ ปัจจัยขับเคลื่อน ทุนด้านการเงิน (64.3%)

1.2) ปัจจัยขับเคลื่อนควบคุม และมีความสัมพันธ์ทางอ้อม ประกอบไปด้วย 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยขับเคลื่อนทุนด้านวัสดุอุปกรณ์ (12.8%) และปัจจัยขับเคลื่อนตัวสินค้าที่ผลิตเพื่อใช้และขาย (0.255%)

1.3) ปัจจัยขับเคลื่อนควบคุม และมีความสัมพันธ์ทางอ้อมที่เป็นตัวแปรแทรกความสัมพันธ์ [13] โดยเชื่อมระหว่าง ปัจจัยขับเคลื่อนตัวสินค้าที่ผลิตเพื่อใช้และขาย, การบริการ ที่ผลิตเพื่อการพาณิชย์, การสวัสดิการสังคมที่ปราศจากรัฐสวัสดิการ และรัฐสวัสดิการ เข้ากับปัจจัยขับเคลื่อนที่มีความสัมพันธ์ทางตรงมีเพียงปัจจัยเดียวเท่านั้น คือ ปัจจัยขับเคลื่อนทุนด้านบุคลากร (3.6%)

1.4) ปัจจัยขับเคลื่อนควบคุม และมีความสัมพันธ์ทางอ้อมที่กีดความสัมพันธ์ไม่ให้เกิดขึ้น (ตัวแปรกีดความสัมพันธ์) [13] ประกอบไปด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยขับเคลื่อนการบริการที่ผลิตเพื่อการพาณิชย์ (-0.111%), รัฐสวัสดิการ (-0.239%) และการสวัสดิการสังคมที่ปราศจากรัฐสวัสดิการ (-0.605%)

1.5) รูปแบบภาคีการพัฒนา และกระบวนการ (20.0%)

กลุ่มที่ 2 รูปแบบเฉพาะของปัจจัยขับเคลื่อน การพัฒนาจังหวัดของกลุ่มจังหวัดรอง ณ ระดับ ความเชื่อมั่น 95% รวม 33 จังหวัด ประกอบไปด้วย

สมุทรปราการ, นนทบุรี, ปทุมธานี, สมุทรสาคร, อ่างทอง, สิงห์บุรี, ชัยนาท, สระบุรี, ระยอง, ปราจีนบุรี, นครนายก, สุพรรณบุรี, สมุทรสงคราม, ลำพูน, ลำปาง, แพร่, อุทัยธานี, กำแพงเพชร, สุโขทัย, พิจิตร, เพชรบูรณ์, ยโสธร, ชัยภูมิ, หนองบัวลำภู, มหาสารคาม, ร้อยเอ็ด, กาฬสินธุ์, นครศรีธรรมราช, กระบี่, พังงา, ตรัง, พัทลุง และปัตตานี ทุกจังหวัดจะมีองค์ประกอบ ความสัมพันธ์ (%) ที่สำคัญเหมือนกัน ดังนี้

2.1) ปัจจัยขับเคลื่อนที่มีความสัมพันธ์ ทางตรง มีเพียงปัจจัยเดียวเท่านั้น คือ ปัจจัยขับเคลื่อนที่ทุนด้านการเงิน (44.9%)

2.2) ปัจจัยขับเคลื่อนที่มีความสัมพันธ์ ทางตรงที่เป็นตัวแปรแทรกความสัมพันธ์ โดยเชื่อมระหว่าง ปัจจัยขับเคลื่อนทุนด้านบุคลากร, ทุนด้านวัสดุ อุปกรณ์, ตัวสินค้าที่ผลิตเพื่อใช้และขาย, การสวัสดิการสังคมที่ปราศจากรัฐสวัสดิการ และรัฐสวัสดิการ เข้ากับปัจจัยขับเคลื่อนที่มีความสัมพันธ์ทางตรง มีเพียงปัจจัยเดียวเท่านั้น คือ ปัจจัยขับเคลื่อนการบริการที่ผลิตเพื่อการพาณิชย์ (38.5%)

2.3) ปัจจัยขับเคลื่อนควบคุม และมีความสัมพันธ์ทางอ้อม ประกอบไปด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยขับเคลื่อนการสวัสดิการสังคมที่ปราศจากรัฐสวัสดิการ (4.0%), ทุนด้านบุคลากร (2.7%), ทุนด้านวัสดุอุปกรณ์ (2.1%) และรัฐสวัสดิการ (1.2%)

2.4) ปัจจัยขับเคลื่อนควบคุม และมีความสัมพันธ์ทางอ้อม ที่กีดความสัมพันธ์ไม่ให้เกิดขึ้น มีเพียงปัจจัยเดียวเท่านั้น คือ ปัจจัยขับเคลื่อนตัวสินค้าที่ผลิตเพื่อใช้และขาย (-0.2%)

2.5) รูปแบบภาคีการพัฒนา และกระบวนการ (6.8%)

กลุ่มที่ 3 รูปแบบเฉพาะของปัจจัยขับเคลื่อน การพัฒนาจังหวัด ของกลุ่มจังหวัดชายแดน ณ ระดับ ความเชื่อมั่น 95% รวม 24 จังหวัด ประกอบไปด้วย จังหวัดแม่ฮ่องสอน, พะเยา, น่าน, อุตรดิตถ์, เลย, หนองคาย, นครพนม, มุกดาหาร, อำนาจเจริญ, ศรีสะเกษ, สุรินทร์, บุรีรัมย์, สระแก้ว, จันทบุรี, ตราด, ตาก, กาญจนบุรี, ราชบุรี, ประจวบคีรีขันธ์, ชุมพร, ระนอง,

สตูล, ยะลา และนราธิวาส ทุกจังหวัดจะมีองค์ประกอบความสัมพันธ์ (%) ที่สำคัญเหมือนกัน ดังนี้

3.1) ปัจจัยขับเคลื่อนที่มีความสัมพันธ์ทางตรง ประกอบไปด้วย 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยขับเคลื่อนทุนด้านบุคลากร (53.3%) และปัจจัยขับเคลื่อนทุนด้านวัสดุอุปกรณ์ (10.3%)

3.2) ปัจจัยขับเคลื่อนที่มีความสัมพันธ์ทางตรงที่เป็นตัวแปรแทรกความสัมพันธ์ โดยเชื่อมระหว่างปัจจัยขับเคลื่อนทุนด้านการเงิน, ตัวสินค้าที่ผลิตเพื่อใช้และขาย, การบริการที่ผลิตเพื่อการพาณิชย์ และการสวัสดิการสังคมที่ปราศจากรัฐสวัสดิการ เข้ากับปัจจัยขับเคลื่อนที่มีความสัมพันธ์ทางตรงมีเพียงปัจจัยเดียวเท่านั้น คือ รัฐสวัสดิการ (11.9%)

3.3) ปัจจัยขับเคลื่อนควบคุม และมีความสัมพันธ์ทางอ้อมมีเพียงปัจจัยเดียวเท่านั้น คือ ปัจจัยขับเคลื่อนตัวสินค้าที่ผลิตเพื่อใช้และขาย (0.8%)

3.4) ปัจจัยขับเคลื่อนควบคุม และมีความสัมพันธ์ทางอ้อมที่ลดความสัมพันธ์ไม่ให้เกิดขึ้น ประกอบไปด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยขับเคลื่อนทุนด้านการเงิน (-3.7%), การสวัสดิการสังคมที่ปราศจากรัฐสวัสดิการ (-3.9%) และการบริการที่ผลิตเพื่อการพาณิชย์ (-4.2%)

3.5) รูปแบบภาคีการพัฒนาและกระบวนการ (35.5%)

กลุ่มที่ 4 จากผลการวิเคราะห์ทำให้ทราบถึงความเหมาะสมที่สุด ทำให้รูปแบบเฉพาะของปัจจัยขับเคลื่อนการพัฒนาจังหวัดของกลุ่มจังหวัดศูนย์กลางการพัฒนา ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% จะมีเพียงจังหวัดเดียวเท่านั้นเป็นส่วนประกอบของกลุ่ม คือ กรุงเทพมหานคร และเนื่องจากเป็นจังหวัดที่เป็นศูนย์กลางการพัฒนา และมีเพียงจังหวัดเดียวไม่สามารถดำเนินการวิเคราะห์ทางสถิติได้ จึงมีความเหมาะสมที่จะใช้รูปแบบกลางของการพัฒนาจังหวัดที่ได้กล่าวไปแล้วแทน

-ผลสรุปการเปรียบเทียบการวิเคราะห์ลำดับความสำคัญของปัจจัยขับเคลื่อน ในแต่ละกลุ่มจังหวัดใหม่ เพื่อนำปัญหาเสนอแนะแก่จังหวัด และส่วน

ราชการที่เกี่ยวข้อง พบว่า ปัจจัยขับเคลื่อนที่จังหวัด (จากกลุ่มจังหวัดที่รวมอยู่) ต้องรับนำไปแก้ไขต่อไป มีจำนวนรวม 5 ปัจจัย ได้แก่

1. ปัจจัยขับเคลื่อนทุนด้านการเงินของกลุ่มจังหวัดชายแดน
2. ปัจจัยขับเคลื่อนการสวัสดิการสังคมที่ปราศจากรัฐสวัสดิการของกลุ่มจังหวัดหลักและกลุ่มจังหวัดชายแดน
3. ปัจจัยขับเคลื่อนการบริการที่ผลิตเพื่อการพาณิชย์ของกลุ่มจังหวัดหลัก และกลุ่มจังหวัดชายแดน
4. ปัจจัยขับเคลื่อนรัฐสวัสดิการของกลุ่มจังหวัดหลัก
5. ปัจจัยขับเคลื่อนตัวสินค้าที่ผลิตเพื่อใช้และขายของกลุ่มจังหวัดรอง

วิจารณ์และสรุปผล

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรูปแบบเฉพาะของปัจจัยขับเคลื่อนการพัฒนาจังหวัดในแต่ละกลุ่มจังหวัดใหม่ที่ค้นพบทั้ง 4 กลุ่ม ตามความสำคัญของปัจจัยขับเคลื่อน วิจารณ์ร่วมกับลักษณะที่เกี่ยวข้องเพื่อสรุปผลเสนอแนะแก่จังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้นำไปปรับและพัฒนาจังหวัดต่อไป มีรายละเอียด ดังนี้

1. ไม่มีปัจจัยขับเคลื่อนที่มีอิทธิพลความสัมพันธ์ทางตรงต่อตัวแปรตามที่เหมือนกัน ในทุกกลุ่มจังหวัด แม้แต่ปัจจัยเดียว
2. มีปัจจัยขับเคลื่อนที่ไม่มีอิทธิพลความสัมพันธ์ทางตรงต่อตัวแปรตามที่เหมือนกัน ในทุกกลุ่มจังหวัด จำนวน 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยขับเคลื่อนตัวสินค้าที่ผลิตเพื่อใช้และขายและปัจจัยขับเคลื่อนการสวัสดิการสังคมที่ปราศจากรัฐสวัสดิการ สอดคล้องกับผลลัพธ์จากการวิเคราะห์ ซึ่งพบว่า ปัจจัยขับเคลื่อนทั้งสอง จะมีความสัมพันธ์ลวงต่อตัวแปรตาม [13] กล่าวคือ เมื่อทดสอบร่วมกับตัวแปรตาม แบบหนึ่งต่อหนึ่งปัจจัย จะมีความสัมพันธ์ต่อตัวแปรตามเหมือนกัน ทั้งสองปัจจัย แต่เมื่อนำมาทดสอบร่วมกับปัจจัยขับเคลื่อนที่เหลืออีก 5 ปัจจัย กลับพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ทางตรงกับตัวแปรตาม แต่อาจมีความสัมพันธ์ทางอ้อม

หรือไม่มีความสัมพันธ์ต่อตัวแปรตามก็ได้ นำไปสู่ข้อสรุปเบื้องต้นได้ว่า ปัจจัยขับเคลื่อนที่ไม่มีความสัมพันธ์ทางตรงต่อตัวแปรตาม ส่วนใหญ่จะมีความสัมพันธ์ลงต่อตัวแปรตามทำให้งานวิจัยที่ไม่มีการควบคุมตัวแปรที่เกี่ยวข้องให้ครบถ้วนมากที่สุด อาจสรุปผลการวิเคราะห์ที่ไม่เป็นจริงก็เป็นได้ เพราะพบเพียงผลลัพธ์ที่สรุปว่า มีความสัมพันธ์กันระหว่างปัจจัยขับเคลื่อนตัวเดียว กับตัวแปรตามเท่านั้น ไม่ได้ควบคุมปัจจัยขับเคลื่อน ตัวอื่นพร้อมกัน

- ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างรูปแบบกลาง และรูปแบบเฉพาะทั้งหมด ตามความสำคัญของ ปัจจัยขับเคลื่อน วิจัยร่วมกับลักษณะที่เกี่ยวข้องเพื่อสรุปผลเสนอแนะแก่จังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้นำไปปรับและพัฒนาจังหวัดต่อไป มีรายละเอียด ดังนี้

1. รูปแบบของกลุ่มจังหวัดหลัก, กลุ่มจังหวัดรอง และกลุ่มจังหวัดศูนย์กลางการพัฒนา จะใช้ปัจจัยขับเคลื่อนทุนด้านการเงินมากที่สุด ในการบริหารจัดการในแต่ละปี เพราะเป็นเมืองที่รองรับการพัฒนา (จากจังหวัดหลัก ไปเป็นจังหวัดศูนย์กลางการพัฒนา และจากจังหวัดรอง ไปเป็นจังหวัดหลัก) และเพื่อพัฒนายิ่งขึ้นไป (สำหรับจังหวัดศูนย์กลางการพัฒนา) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบโครงสร้างของกลุ่มจังหวัด ทั้งสองแล้ว (จังหวัดหลักและกลุ่มจังหวัดรอง) เทียบกับรูปแบบกลางของปัจจัยขับเคลื่อนการพัฒนา จังหวัด จะอยู่ในสัดส่วน 64.3% และ 44.9% ซึ่งต้องใช้ทุนด้านการเงินในการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ที่ยังมีไม่มาก ส่งผลให้ต้องใช้ปัจจัยดังกล่าวในสัดส่วนมากกว่าหรือใกล้เคียงเพื่อเป้าหมายการพัฒนาสูงสุดในการเพิ่มดัชนีรายได้ต่อคนต่อปี

แต่กลับพบลักษณะผกผันต่อการเพิ่มดัชนีรายได้ต่อคนต่อปีนั้นเป็นผลมาจากรูปแบบโครงสร้างของปัจจัยขับเคลื่อนทุนด้านการเงิน จะประกอบไปด้วย ข้อมูลด้านทรัพย์สิน – ข้อมูลค่าใช้จ่ายและหนี้สิน – ข้อมูลการจัดการและการลงทุน จะเป็น ก้าวในเชิงเศรษฐศาสตร์ ซึ่งโดยปกติรัฐบาลจะมีทรัพย์สิน ในแต่ละปีเพิ่มขึ้น จากรายได้จากการเก็บภาษีและบางปีต้องกู้ยืมเงินมาลงทุน ส่วนการลงทุนนั้นบางส่วนมาจากต่างประเทศ จึงทำให้ข้อมูล ด้านทรัพย์สินมีค่าน้อยกว่า

ข้อมูลค่าใช้จ่ายและหนี้สิน และข้อมูลการจัดการและการลงทุนรวมกันถือว่าเป็นรูปแบบปกติที่เกิดขึ้นทุกปี และเป็นไปตามหลักเศรษฐศาสตร์การพัฒนา คือ ต้องลงทุนก่อน เพื่อสร้างระบบงาน และดำเนินการจะทำให้เกิดรายได้แก่ประเทศ แต่ก็จะมีหนี้สาธารณะควบคู่กันไปตามสัดส่วนนั้นๆ เมื่อผลลัพธ์ของปัจจัยขับเคลื่อนทุนด้านการเงินเป็นลบ ส่งผลร่วมกับทิศทางการพัฒนาที่เป็นลบ ประกอบกับรูปแบบการพัฒนาจังหวัดจะเป็นสมการการคูณ ส่งผลให้ดัชนีรายได้ต่อคนต่อปี มีผลลัพธ์เป็นบวก นั่นเอง ทำให้พบสาเหตุที่ทำให้ทิศทางการพัฒนาของปัจจัยต้นทุนด้านการเงิน ผกผันกับตัวแปรตามในรูปแบบเฉพาะของกลุ่มจังหวัดทั้งสาม ตามที่ได้กล่าวมาตอนต้น

2. รูปแบบโครงสร้างของปัจจัยขับเคลื่อนสุดท้ายที่มีลักษณะผกผันต่อการเพิ่มดัชนีรายได้ต่อคนต่อปี คือ ปัจจัยขับเคลื่อนรัฐสวัสดิการ โดยมูลเหตุแห่งการผกผันนั้นจะมีลักษณะ ดังนี้

2.1) เมื่อประชากรมีรายได้มากขึ้น ส่วนใหญ่ เนื่องจากมีงานทำมากขึ้น เวลาว่างจะลดลงจนไม่ว่าง

2.2) เมื่อประชาชนมีรายได้มากขึ้น ก็มีกำลังในการซื้อประกันชีวิตในรูปแบบต่าง ๆ กับบริษัทเอกชนมากขึ้น ในระดับกลางและระดับบน ส่วนประชาชนรากหญ้าจะใช้บริการประกันสังคมมากขึ้น ในส่วนที่ความคุ้มครองของการประกันสุขภาพถ้วนหน้าไม่ครอบคลุมถึง จึงทำให้รัฐลดค่า รักษา รองรับ การเจ็บป่วยให้แก่ประชาชนในพื้นฐาน รวมไปถึงลดการรักษาพยาบาลประกันสุขภาพถ้วนหน้า และรัฐสามารถนำสิ่งต่าง ๆ ที่ได้จากการลดลงนั้นไปเสริมในด้านอื่น ๆ ของปัจจัยขับเคลื่อนรัฐสวัสดิการต่อไป ทำให้ปัจจัยขับเคลื่อนการสวัสดิการที่ปราศจากรัฐสวัสดิการ เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับปัจจัยขับเคลื่อนรัฐสวัสดิการ ส่วนใหญ่เกือบทุกกลุ่มจังหวัด

แต่ขัดแย้งกับกลุ่มจังหวัดชายแดน เพราะปัจจัยขับเคลื่อนทุนด้านการเงิน จะเป็นไปในทิศทางเดียวกับ ปัจจัยขับเคลื่อนรัฐสวัสดิการและปัจจัยขับเคลื่อนรัฐสวัสดิการนั้น ก็จะมีทิศทางผกผันกับดัชนีรายได้ต่อคนต่อปี ซึ่งทำให้เห็นความสอดคล้องบางประการในมุมที่ต่างออกไป นั่นคือ กลุ่มจังหวัด

ชายแดน นั้นพึ่งพาระบบจัดสรรงบประมาณจากรัฐเป็นส่วนใหญ่ในการขับเคลื่อนจังหวัด ประชาชน ส่วนใหญ่จะมุ่งใช้สวัสดิการของรัฐ เป็นผลมาจากการขาดแคลนของปัจจัยในเกือบทุกประเด็นที่กลุ่มจังหวัดอื่นๆ ประกอบกับโดยรวมประชาชนจะมีรายได้ไม่สูงมากนัก ทำให้กลุ่มจังหวัดนี้มีรูปแบบการพัฒนาที่ไม่เป็นไปตามกลไกที่กล่าวมาก่อนหน้านี้

เช่นเดียวกัน เมื่อประชาชนมีรายได้มากขึ้น คนยากไร้ลดลงก็จะทำให้ยกระดับการเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ไม่ขาดแคลนและไม่เดือนร้อน ส่งผลให้เกิดความสุขกับความต้องการที่เพียงพอ นำไปสู่การลดลงของการขโมย ลักทรัพย์ อันนำไปสู่การฆาตกรรม (ซึ่งเป็นคดีอาญา หรือรูปแบบอื่นที่เกี่ยวข้อง) จำนวนผู้กระทำความผิดสูง ก็จะลดลง อันทำให้รัฐนางบประมาณไปดำเนินการขับเคลื่อนในปัจจัยในด้านอื่น หรือปัจจัยอื่น เช่น รถไฟฟ้าสาธารณะความเร็วสูงบีทีเอส เพื่อช่วยลดอุบัติเหตุทางบก ของการใช้รถใช้ถนนของประชาชน ลงบางส่วน หรือทำการรณรงค์งดดื่มสุราต่างๆ ก่อนขับขี หรือเตือน 7 วันอันตราย อันทำให้รัฐลดการใช้จ่ายเรื่องการสาธารณสุขลงมาก ซึ่งรวมไปถึงการนำเข้าน้ำมัน จากต่างประเทศและการจัดการโครงสร้างพื้นฐานในเรื่องการให้บริการน้ำประปาแก่ประชาชนเพื่อการอุปโภค-บริโภคก็จะสามารถนำงบประมาณจากการลดลงของส่วนอื่น ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น มาแก้ไขปัญหาหนี้สูญหาย จากการขนส่งทางท่อลำเลียงทางใต้ดิน ซึ่งอาจรั่ว แตก ซึม อีกด้วย ส่งผลให้ ปัจจัยขับเคลื่อนต้นทุนวัสดุอุปกรณ์ ลดลงอีกด้วย เพราะไม่ต้องซื้อเพิ่มใหม่ ในกรณีระบบเดิมนั้นยังดี ทนสมัย และยังไม่นับพบระบบใหม่ที่ดีกว่าแทนที่ แต่ในกรณี มีระบบใหม่ทดแทน และดีกว่าเช่นที่ได้กล่าวไป เช่น ตัวอย่าง ของ รถไฟฟ้าสาธารณะความเร็วสูงบีทีเอสนั้น อาจจะเป็นการลงทุนใหม่จะไม่เกี่ยวข้องกับกรณีเดิม

สรุปในเบื้องต้น ได้ว่า รูปแบบโครงสร้างของ ปัจจัยขับเคลื่อนรัฐสวัสดิการ ควรจะประกอบไปด้วย ข้อมูลด้าน (การลงทุน+การจัดการ) เพื่อให้และไม่หวังผลตอบแทนของรัฐที่เป็นตัวเงิน ซึ่งอาจสรุปได้เป็น การขาดทุน ในเชิงเศรษฐศาสตร์มหภาคนั่นเอง ซึ่งโดยปกติรัฐบาลจะต้องใช้ทรัพย์สินในแต่ละปี

บางส่วนมาจ่ายโดยไม่หวังผลตอบแทนที่เป็นตัวเงิน จึงทำให้ ปัจจัยขับเคลื่อนรัฐสวัสดิการ มีค่าเป็นลบ เป็นรูปแบบปกติที่เกิดขึ้นทุกปี และเป็นไปตามรูปแบบของการพัฒนาตามปกติ ทางเศรษฐศาสตร์การพัฒนาต้องลงทุนก่อนเพื่อสร้างระบบงาน อันนำมาซึ่งการพัฒนาประเทศ เมื่อผลลัพธ์ของปัจจัยขับเคลื่อนรัฐสวัสดิการเป็นลบ ส่งผลร่วมกับทิศทางการพัฒนาที่เป็นลบ ประกอบกับรูปแบบการพัฒนาจังหวัดจะเป็นสมการการคูณ ส่งผลให้ดัชนีรายได้ต่อคนต่อปีมีผลลัพธ์เป็นบวก เหมือนกับปัจจัยขับเคลื่อนทุนด้านการเงิน นั่นเอง

2.3) ส่วนรูปแบบโครงสร้างของปัจจัยขับเคลื่อนด้านอื่นๆ ที่เหลือรวมจำนวน 3 ปัจจัย ได้แก่ ทุนด้านบุคลากร (ปรากฏในกลุ่มจังหวัดชายแดนและกลุ่มจังหวัดศูนย์กลางการพัฒนา) ปัจจัยขับเคลื่อนทุนด้านวัสดุอุปกรณ์ (ปรากฏในกลุ่มจังหวัดชายแดน) และปัจจัยขับเคลื่อนการบริการที่ผลิตเพื่อการพาณิชย์ (ปรากฏในกลุ่มจังหวัดรอง และกลุ่มจังหวัดศูนย์กลางการพัฒนา) ทั้งหมดจะมีลักษณะเป็นไปทิศทางเดียวกันกับดัชนีรายได้ต่อคนต่อปี ซึ่งอาจขัดแย้งกับหลักการบริหารทั่วไป ที่กล่าวถึงการลดทุนด้านต่างๆ ลง ก็จะทำให้ค่าใช้จ่ายลดลง ถ้าไรก็จะเหลือมากขึ้น หรือถ้ามีค่าใช้จ่ายในด้านการลงทุนด้านบุคลากร และด้านวัสดุอุปกรณ์มากก็จะทำให้ได้กำไรน้อยลง ถ้าไรในที่นี้ คือ รายได้ต่อคนต่อปี แต่เนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้ รายได้ต่อคนต่อปีเป็นแค่เพียง 1 ใน 3 ตัวแปร ที่นำมาสร้างตัวแปรตาม ซึ่งมีรูปแบบ คือ ดัชนีรายได้ต่อคนต่อปี = $(0.821 \text{สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค} + 0.675 \text{เส้นแห่งความยากจน}) - 0.766 \text{รายได้ต่อคนต่อปีของประชากร}$

ประกอบกับตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบของปัจจัยด้านบุคลากร ส่วนใหญ่เป็นข้อมูลการวัดจำนวนบุคลากรที่ผ่านเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพในด้านต่างๆ เช่น จำนวนครู หมอ ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งมีความพร้อมและความสามารถในการผลักดันสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ประเทศในระดับที่สูง ซึ่งไม่ใช่การวัดทุนในการพัฒนาบุคลากร ประกอบกับตัวแปรตามเป็นดัชนีรายได้ต่อคนต่อปีตามเหตุที่ได้กล่าวมาแล้ว ยิ่งทำ

ให้เกิดการพัฒนาในลักษณะคู่ขนาน เป็นผลให้ความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกันดังกล่าว (ยังมีมากยิ่งขึ้น)

ส่วนปัจจัยขับเคลื่อนทุนด้านวัสดุอุปกรณ์นั้น ในการวิจัยครั้งนี้ได้นำมาพัฒนาร่วมกับเกณฑ์หลักการแนวคิดขั้นพื้นฐานด้านกายภาพต่างๆ ของจังหวัด นำไปสู่การสรุปว่า ประเทศไทยจะมีตัววัดหลักของปัจจัยขับเคลื่อนนี้ รวม 3 ตัว ได้แก่ ข้อมูลด้านภูมิประเทศและสิ่งก่อสร้าง, ข้อมูลภูมิสังคม และข้อมูลภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม ถ้ามองถึงประเด็นการลงทุนเพื่อให้เกิดมูลค่าแล้ว ประเทศไทยมีทุนที่ไม่ต้องลงทุนเลย และมีในปริมาณมากมายมหาศาล จนไม่อาจประเมินมูลค่าได้ คือ ข้อมูลด้านภูมิประเทศ ข้อมูลภูมิสังคม และข้อมูลภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม อาจเป็นไปได้ว่า ถ้าดำเนินการจำแนกตัววัดหลักใหม่ สามารถจำแนกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้งบประมาณในการซื้อเพื่อสร้างขึ้นมา (เป็นการลงทุนตามที่ทฤษฎีหลักได้กล่าวถึงไว้) และทุนตามธรรมชาติ (ทฤษฎีหลัก ไม่ได้กล่าวถึง) กรณีของประเทศไทยนั้น จากข้อสรุปที่กล่าวมาแล้ว ในเบื้องต้นนั้น ถือได้ว่าเป็นการค้นพบแนวคิดใหม่ ปัจจัยขับเคลื่อนทุนด้านวัสดุอุปกรณ์ ควรเป็นมูลค่าจากทุนตามธรรมชาติ (ข้อมูลด้านภูมิประเทศ ข้อมูลภูมิสังคม + ข้อมูลภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม) – รายจ่ายจากวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้งบประมาณ ในการซื้อเพื่อสร้างขึ้นมา (สิ่งก่อสร้าง) แต่อย่างไร ก็จะมีค่าน้อยกว่ามูลค่าจากทุนตามธรรมชาติ ผลลัพธ์จึงเป็นบวกเสมอจะส่งผลให้ทิศทางความสัมพันธ์ที่ค้นพบในรูปแบบต่างๆ ปัจจัยขับเคลื่อนทุนด้านวัสดุอุปกรณ์ จะเป็นไปในทิศทางเดียวกับดัชนีรายได้ต่อคนต่อปีของประชากร

สุดท้ายปัจจัยขับเคลื่อนการบริการที่ผลิตเพื่อการพัฒนาซึ่งมีมาจากการรวมกันของข้อมูลรวม คือ ข้อมูลบริการขนส่ง, ข้อมูลบริการทางการเงินและข้อมูลบริการขั้นพื้นฐาน โดยส่วนใหญ่จะเป็นการผลิตการบริการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นหลักจึงทำให้การบริการดังกล่าวมีผู้มารับบริการอยู่แล้ว เมื่อการผลิตบริการได้รับการซื้อ หรือใช้บริการมากๆ จึงทำให้ทุนการผลิตลดลงตาม เป็นผลให้ยิ่งกำไรมากขึ้น จึงสรุปได้ว่า เมื่อเกิดการผลิตและให้บริการในปริมาณมากจะ

ส่งผลให้ดัชนีรายได้ต่อคนต่อปีเพิ่มขึ้นในปริมาณที่สูงตามเช่นกัน ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

สรุป รูปแบบโครงสร้างของปัจจัยขับเคลื่อนทั้งสาม จะประกอบไปด้วย ข้อมูลที่เป็นทางบวกอย่างเดียว จึงส่งผลร่วมกับทิศทางการพัฒนาที่เป็นบวก ประกอบกับรูปแบบการพัฒนาจังหวัดจะเป็นสมการการคูณ ส่งผลให้ดัชนีรายได้ต่อคนต่อปีมีผลลัพธ์เป็น บวก นั่นเอง

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.ปรีชา เจริญยุทธ, ดร.ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์, ดร.ดร.นรินทร์ชัย พัฒนพงศา, ดร.สังคม สุวรรณรัตน์ และดร.ณรงค์ศักดิ์ จันทน์นวล คณาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการพัฒนา มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ ผศ.ดร.วิจิต อยู่อัน คณบดีคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม, ศ.ดร.ธรรมบุญ โสภารัตน์ (อดีตประธานหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ ผู้ล่วงลับ) ร่วมเสนอแนะแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเป็นที่น่าสนใจ พร้อมเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอน ประสิทธิ์ประสาทความรู้ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้วิจัยทุกระดับชั้น (ประถมศึกษา: โรงเรียนอนุศึกษา มัธยมศึกษา: โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย ปริญญาตรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ปริญญาโท: วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และปริญญาเอก: มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่)

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักงานสถิติจังหวัดแม่ฮ่องสอน. รายงานสถิติจังหวัด พ.ศ.2552. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักงานสถิติจังหวัดแม่ฮ่องสอน; 2552. หน้า 85.
2. วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. หลักเศรษฐศาสตร์จุลภาค. พิมพ์ครั้งที่1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2550. หน้า 65.
3. กัลยา วานิชย์บัญชา. สถิติสำหรับงานวิจัย. พิมพ์ครั้งที่1. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2549. หน้า 6.
4. สำนักงานสถิติแห่งชาติ. วงจรสถิติในรอบ 15 ปีกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ; 2552. หน้า 3-7.
5. กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. รายงานข้อมูล จปฐ. พ.ศ. 2551. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย; 2551. หน้า 26-35.
6. วิชิต อยู่อัน. การวิจัยและการสืบค้นข้อมูลทางธุรกิจ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บริษัทพรทิพย์ (ประเทศไทย) จำกัด; 2550. หน้า 576.
7. เพชร ชุมทรัพย์. วิเคราะห์งบการเงิน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2548. หน้า 1-7.
8. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. สมุดบัญชีครัวเรือน (รายรับ-รายจ่าย). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ; 2552. หน้า 1-10.
9. จังหวัดแม่ฮ่องสอน. ที่นี้แม่ฮ่องสอน.....บ้านของพ่อเมืองแห่งความสุข. พิมพ์ครั้งที่ 1. แม่ฮ่องสอน: จังหวัดแม่ฮ่องสอน; 2553. หน้า 1-6.
10. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด พ.ศ.2551. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักบัญชีประชาชาติ; 2553. หน้า 1-3.
11. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. คู่มือคำอธิบายตัวชี้วัดการพัฒนาคูณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ปิงบประมาณ พ.ศ.2553. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ; 2552. หน้า 1-9.
12. กัลยา วานิชย์บัญชา. การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2548. หน้า 1-258.
13. สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลดา; 2548. หน้า 2-8.